

Kazimierz Kruszką

1940–2024

Doktor Kazimierz Kruszką był długoletnim pracownikiem Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, zastępcą dyrektora i dyrektorem Urzędu Statystycznego w Poznaniu, prezesem Polskiego Towarzystwa Statystycznego (PTS) i honorowym członkiem PTS.

Urodził się 18 grudnia 1940 roku w Wągrowcu jako drugi z czterech synów Bronisławy i Piotra Kruszków. Maturę uzyskał w 1958 roku w Liceum Ogólnokształcącym im. Powstańców Wielkopolskich w Wągrowcu i w tym mieście rozpoczął pracę zawodową w Wydziale Finansowym Prezydium Powiatowej Rady Narodowej. W latach 1959–1964 studiował na Wydziale Ogólno-Ekonomicznym Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Poznaniu. Po obronie pracy magisterskiej zatytułowanej *Rentowność i produktywność w przedsiębiorstwie przemysłowym (analiza pojęć)* podjął pracę w Katedrze Statystyki macierzystej Uczelni (1 maja 1964). Był asystentem, starszym asystentem, a od 1974 roku adiunktem w Katedrze Statystyki w Instytucie Statystyki i Ekonometrii, a następnie Instytucie Cybernetyki Ekonomicznej.

23 kwietnia 1974 roku Kazimierz Kruszką obronił rozprawę doktorską zatytułowaną *Statystyczna analiza zużycia energii elektrycznej w ujęciu regionalnym (propozycje i weryfikacja metod, przydatność do prognozowania)*, której promotorem był prof. Stanisław Borowski. Praca ta została opublikowana przez Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, a w 1980 roku uzyskała nagrodę indywidualną ministra nauki, szkolnictwa wyższego i techniki.

Pracując na naszej Uczelni, Doktor Kruszką prowadził także zajęcia dla słuchaczy Wyższej Szkoły Oficerskiej Służb Kwatermistrzowskich w Poznaniu. W latach 1977–1983 był kierownikiem Punktu Konsultacyjnego w Zielonej Górze. Jego wyjątkowe zdolności dydaktyczne i organizacyjne zostały uhonorowane wieloma nagrodami, między innymi rektora, Głównego Kwatermistrza Wojska Polskiego czy wojewody zielonogórskiego.

Kazimierz Kruszką był wyjątkowym wykładowcą statystyki – studenci nie musieli wkuwać na pamięć wzorów i formuł, ponieważ z zajęć wnosili zrozumienie statystycznego opisu otaczającej rzeczywistości. Wykształcił on kilka pokoleń wysokiej klasy wielkopolskich statystyków. Pracował na Uczelni do 2007 roku, ale pozostał

z nią związany do końca życia. Współtworzył Centrum Statystyki Regionalnej, uczestniczył w seminariach, organizował konferencje, wykłady, warsztaty i szkolenia, był inicjatorem wielu wspólnych przedsięwzięć Uniwersytetu Ekonomicznego i Urzędu Statystycznego w Poznaniu.

W styczniu 1990 roku dr Franciszek Kubiczek, ówczesny prezes Głównego Urzędu Statystycznego, zwrócił się z wnioskiem do prof. Janusza Wierzbickiego, rektora Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, z prośbą o przeniesienie, „na zasadzie porozumienia zakładów pracy, dra Kazimierza Kruszki do pracy w Wojewódzkim Urzędzie Statystycznym w Poznaniu”. Docent Stanisław Wierzchośławski, bezpośredni przełożony Doktora Kruszki, przyjął ten wniosek z żalem ze względu na jego wyjątkowe uzdolnienia nauczyciela akademickiego, osiągnięcia dydaktyczne, cechy charakteru, ofiarność i sumienność w pracy. Podobną opinię przedstawił prof. Zbigniew Czerwiński, dyrektor Instytutu Cybernetyki Ekonomicznej. W rezultacie Doktor Kazimierz Kruszka, obejmując funkcję zastępcy dyrektora regionalnego urzędu statystycznego, nie rozstał się z Uczelnią do przejścia na emeryturę w 2007 roku. Był zatrudniony w wymiarze pół etatu w Katedrze Statystyki i Demografii, a od 2004 roku w Katedrze Statystyki Wydziału Zarządzania.

Przez kilkanaście lat (1990–2007) Kazimierz Kruszka piastował odpowiedzialne funkcje w statystyce publicznej. W latach 1990–1992 był zastępcą dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Poznaniu, w latach 1992–1996 dyrektorem tej jednostki, a następnie w latach 1996–2007 ponownie zastępcą dyrektora. Będąc na emeryturze (od 2007 roku), pozostał konsultantem w Ośrodku Statystyki Miast tegoż urzędu. Był inicjatorem utworzenia Ośrodka Statystyki Miast i wdrożenia go do międzynarodowej sieci jednostek prowadzących badania Urban Audit. Położył podwaliny pod Centrum Statystyki Małych Obszarów w Urzędzie Statystycznym. Trudno znaleźć instytucję, której pracownicy wyrażaliby się o swoim przełożonym z takim szacunkiem i wdzięcznością jak pracownicy Urzędu Statystycznego w Poznaniu o dyrektorze Kazimierzu Kruszce.

Kazimierz Kruszka ma ogromne zasługi w zakresie integracji środowiska statystyków akademickich i statystyków realizujących badania w urzędach. Związki statystyki akademickiej i praktycznej były w Poznaniu bardzo silne od 1919 roku i działalności prof. Marcina Nadobnika. Tę historię jesteśmy w stanie odtworzyć dzięki spisanej przez Kazimierza Kruszkę *Statystycznej karcie historii Poznania* (Urząd Statystyczny, Poznań 2008). Sam Doktor Kruszka uczynił tę więź szczególnie silną. Efekt synergii jest dzisiaj wciąż wyraźnie widoczny w niekwestionowanej pozycji statystyków środowiska poznańskiego.

Doktor Kazimierz Kruszka został członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Statystycznego w chwili jego reaktywacji w kwietniu 1981 roku. Zorganizował w Poznaniu oddział PTS, którego pracami kierował przez wiele lat. Środowisko statystyków

w Polsce powierzyło mu funkcję prezesa PTS, którą pełnił w latach 2005–2010. Był jednym z inicjatorów i organizatorów Kongresu Statystyki Polskiej z okazji 100-lecia PTS, który odbył się w kwietniu 2012 roku. w Poznaniu. Za zasługi dla Polskiego Towarzystwa Statystycznego w 2012 roku otrzymał godność Honorowego Członka PTS.

Kazimierz Kruszką był niestrudżonym popularyzatorem statystyki. Jest autorem lub redaktorem ponad 100 publikacji naukowych i opracowań statystycznych, w tym artykułów poświęconych historii statystyki w Wielkopolsce, ukochanego Wągrowca i umiłowanej ziemi pałuckiej. Jego wielką zasługą było skrupulatne dokumentowanie historii. Spod jego pióra wyszło wiele felietonów zamieszczanych w prasie poznańskiej. Wygłaszał także odczyty publiczne poświęcone statystyce, organizował wystawy i konkursy dla szkół promujące tę dziedzinę wiedzy. Z inicjatywy Doktora Kazimierza Kruszki Oddział PTS w Poznaniu, Urząd Statystyczny i Uniwersytet Ekonomiczny współorganizowały Wielkopolski Konkurs „Statystyka mnie dotyka” dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Konkurs ten jest nadal przeprowadzany, cieszy się uznaniem i popularnością wśród uczniów szkół naszego województwa.

Za zasługi Kazimierz Kruszką był nagradzany wysokimi odznaczeniami państwowymi i resortowymi: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia, Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Odznaką za Zasługi dla Statystyki RP, Odznaką za Zasługi dla Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.

Kazimierza Kruszkę cechowała prawość i szlachetność, odwaga mówienia prawdy. Nie interesowały go układy i koterie, swoją postawą pokazywał, jak w czasach upadku autorytetów, moralności i nadużywania wielkich słów być po prostu uczciwym i porządnym człowiekiem. Zmarł 7 lipca 2024 roku. Został pochowany na Cmentarzu Parafii Matki Bożej Pocieszenia w Suchym Lesie.

Elżbieta Gołata